[2024] 4 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 2024 ਆਈ ਐਨ ਐਸ ਸੀ 315

ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ

ਬਨਾਮ

ਸਤੀਸ਼ ਜੈਨ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਐਲ.ਆਰ.ਐਸ ਅਤੇ ਹੋਰ

(2012 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 6884)

18 ਅਪ੍ਰੈਲ 2024

[ਵਿਕਰਮ ਨਾਥ ਅਤੇ ਕੇ.ਵੀ. ਵਿਸ਼ਵਨਾਥਨ, ਜੇ. ਜੇ.]

ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਮੁੱਦਾ

ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਉੱਠਿਆ ਕਿ ਜਦੋਂ ਇੱਕ-ਪੱਖੀ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੇ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਸਮਝੌਤਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇੱਕ-ਪੱਖੀ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਸਮਝੌਤੇ ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।

ਸਿਰਲੇਖ

ਮੁਕੱਦਮਾ-ਐਕਸ-ਪਾਰਟ ਫ਼ਰਮਾਨ-ਐਕਸ-ਪਾਰਟ ਫ਼ਰਮਾਨ 'ਤੇ ਅਧਾਰਿਤ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ-ਐਕਸ-ਪਾਰਟ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨੂੰ ਇਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਾਰਟੀਆਂ ਜੇ ਸਮਝੌਤੇ' ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ-ਰਾਜ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਵਾਲੀ ਸੂਟ ਜਾਇਦਾਦ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੰਬਰ 1 ਨੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਉਲਟ ਕਬਜ਼ੇ ਦੁਆਰਾ ਸੰਪੂਰਨ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਸਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਅਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਵੀ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤਾ-ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੰਬਰ 1 ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਉਕਤ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੇ ਕੁਝ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ' ਤੇ ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਈ ਗਈ ਵਾੜ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ-ਘੋਸ਼ਣਾ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ, ਸਥਾਈ ਹੁਕਮ ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੁਕਮ, ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੰ. 1 ਅਤੇ ਰਾਜ-ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਿਰਣਾਇਕ ਐਕਸ-ਪਾਰਟੀ – ਅਪੀਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ। – ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਲੰਬਿਤ-ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਰਾਜ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸਮਝੌਤਾ ਹੋਇਆ ਕਿ ਮੁਦਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਖਾਲੀ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ, ਨਿਗਮ ਨੂੰ ਵੱਖਰੇ ਪਲਾਟਾਂ ਦੇ ਬਦਲੇ ਬੱਸ ਅੱਡੇ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਵੇਗਾ-ਅਲਾਟ ਕੀਤੇ ਪਲਾਟ ਪਰ ਕੁਝ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ-ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਾਲਸੀ ਅਵਾਰਡ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਿਸ ਨਾਲ ਮੁਦਈ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦੀ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰੇਗੀ-ਅਵਾਰਡ ਲਈ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਇਤਰਾਜ਼, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ-ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੋਧ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ-ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਆਯੋਜਿਤਃ ਇਕਪਾਸੜ ਫ਼ਰਮਾਨ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮੁਦਈ ਲਈ ਸਮਝੌਤੇ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ * ਲ

ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ - ਉਸ ਸਮਝੌਤੇ ਦਾ ਅਧਾਰ ਮੁਦਈ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਘੋਸ਼ਣਾ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਦਾ ਇੱਕਪਾਸੜ ਫ਼ਰਮਾਨ ਸੀ - ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਇਕਪਾਸੜ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਦੇ ਪੜਾਅ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਵਧਣਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਸਮਝੌਤਾ ਆਪਣੀ ਸਾਰੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਗੁਆ ਦੇਵੇਗਾ, ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਕੋਈ ਝਲਕ ਸੀ - ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ, ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਅੰਤਰ ਪੱਖ ਵੀ। – ਇਕਪਾਸੜ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਦਈ ਵਿੱਚ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਅਧਿਕਾਰ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਕਤ ਸਮਝੌਤੇ 'ਤੇ ਹੋਰ ਕੋਈ ਨਿਰਭਰਤਾ ਨਾ ਰੱਖੀ ਜਾਵੇ। – ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਯੂ/ਐਸ 89 ਸੀ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਰਜ਼ੀ ਵੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ - ਨਿਗਮ ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਦਰਮਿਆਨ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਜਾਪਦੀ ਹੈ-ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ਰਤ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦਾ ਅਧਾਰ ਹੀ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਸਮਝੌਤੇ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ - ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੂਟ ਜ਼ਮੀਨ ਰਾਜ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਸੀ-ਭਾਵੇਂ ਰਾਜ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਬੱਸ ਅੱਡਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਅਲਾਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਪਰ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਇਸ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਮੁਦਈ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਜਾਂ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਮੰਨਦੀ ਸੀ-ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਰਾਜ ਦੇ ਅਲਾਟੀ ਵਜੋਂ ਉਕਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਉਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਸ ਲਈ ਇਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ - ਇਸ ਨੂੰ ਮੁਦਈ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਲਈ ਢੁਕਵੇਂ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਸਨ - ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਵਾਰਡ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਕੇ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਇਆ- ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸੰਬੰਧਤ ਪਹਿਲੂਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਬਿਆਨ' ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਰਾਜ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਦਿਲਚਸਪੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨੇ ਨਿਗਮ ਨੂੰ ਬੱਸ ਅੱਡਾ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਸੀ-ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। [ਪੈਰਾ 4-7]

ਐਕਟ ਦੀ ਸੂਚੀ

ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ, 1908

ਮੁੱਖ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ

ਮੁਕੱਦਮਾ; ਇਕਪਾਸੜ ਫ਼ਰਮਾਨ; ਸਮਝੌਤਾ; ਉਲਟ ਕਬਜ਼ਾ; ਘੋਸ਼ਣਾ, ਸਥਾਈ ਹੁਕਮ ਅਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੁਕਮ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ; ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਅਵਾਰਡ; ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ

ਤੋਂ ਮਾਮਲਾ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨਿਆਂਇਕ ਫੈਸਲਾਃ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 2012 ਦਾ 6884 ਜਬਲਪੁਰ ਵਿਖੇ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 14.11.2005 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਸਿਵਲ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਨੰ. 2005 ਦਾ 201

ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀਆਂ

ਸੌਰਭ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਏ.ਏ.ਜੀ., ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਮ੍ਰਿਣਾਲ ਗੋਪਾਲ ਐਲਕਰ, ਅਭਿਨਵ ਸ਼੍ਰੀਵਾਸਤਵ, ਵਕੀਲ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ। ਪੁਨੀਤ ਜਾਨੀ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਕ੍ਰਿਸਟੀ ਜੈਨ, ਮਾਨ ਅਰੋੜਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਆਕ੍ਰਿਤੀ ਸ਼ਰਮਾ, ਲੀਸ਼ਾ ਭਾਟੀ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਜੈਨ, ਅਸ਼ਵਨੀ ਕੁਮਾਰ, ਸੰਜੇ ਕੇ. ਅਗਰਵਾਲ, ਸਾਰਥਕ ਨੇਮਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਅੰਕਿਤਾ ਖਰੇ, ਯਸ਼ੋਵਰਧਨ ਜੈਨ, ਰਾਮਸਖਾ ਕੁਸ਼ਵਾਹਾ, ਐਡ. ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ.

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ/ਆਦੇਸ਼ ਫ਼ੈਸਲਾ

ਵਿਕਰਮ ਨਾਥ ਜੇ.

1. ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਰਾਜ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ 1-ਮ੍ਰਿਤਕ ਸਤੀਸ਼ ਜੈਨ (ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 1) ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਮੂਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਬਚਾਅ ਪੱਖ, ਉਸਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਾਰਸ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ 14.11.2005 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। 2005 ਦਾ 201, ਸਿਰਲੇਖ "ਸਤੀਸ਼ ਜੈਨ ਬਨਾਮ ਰਾਮ ਅਤੇ ਹੋਰ", ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਮਿਤੀ 22.12.2004 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਮਿਤੀ 09.11.2004 ਦੇ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਵੀ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਦੇ ਪੈਰਾ 27 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਇੱਥੇ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈਃ

"

27. ਇਸ ਲਈ, ਸੋਧ ਅਧੀਨ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ. 2 ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਮਿਤੀ 09.11.2004 ਦੀ ਇਤਰਾਜ਼ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ. ਸਾਲਸ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਵੀ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਅਵਾਰਡ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਅੱਗੇ ਵਧੇਗੀ।

1. ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ "ਰਾਜ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ" ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ

2. ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਸੰਬੰਧਤ ਤੱਥ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨਃ (i). ਸਤੀਸ਼ ਜੈਨ ਪੁੱਤਰ ਦਯਾਨੰਦ ਜੈਨ ਨੇ ਇੱਕ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਾਮ ਪੁੱਤਰ ਪਰਸਰਾਮ ਨੂੰ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਨੂੰ ਕੁਲੈਕਟਰ, ਭੋਪਾਲ ਦੁਆਰਾ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੰਬਰ 2 ਵਜੋਂ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੇ ਫ਼ਰਮਾਨ, ਸਥਾਈ ਹੁਕਮ ਅਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੁਕਮ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਨੂੰ C.S. ਵਜੋਂ ਰਜਿਸਟਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਨੰ. 1990 ਦਾ 65 ਏ. ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਅਧਾਰ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਵਿਵਾਦਗ੍ਰਸਤ ਜਾਇਦਾਦ ਖਸਰਾ ਨੰ. 48 ਅਤੇ 49 ਖੇਤਰ 3.53 ਏਕੜ ਪਿੰਡ ਹਲਾਲਪੁਰ, ਤਹਿਸੀਲ ਹੁਜ਼ੂਰ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਭੋਪਾਲ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੰਬਰ 1 ਪਿਛਲੇ 50-60 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਨਿਰੰਤਰ ਅਤੇ ਸ਼ਾਂਤੀਪੂਰਨ ਉਲਟ ਕਬਜ਼ਾ ਦਾ ਆਨੰਦ ਲੈ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਉਲਟ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਕੇ ਮੁਕੰਮਲ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮਾਲਕ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ।

(ii) ਇਹ ਅੱਗੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੰਬਰ 1 ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਸਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰ, ਸਿਰਲੇਖ ਅਤੇ ਹਿੱਤ ਮੁਦਈ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਅਤੇ 05.09.1988 ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਵੀ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

(iii) ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੁਦਈ ਨੇ 06.09.1988 ਨੂੰ ਤਾਰਬੱਧ ਕੰਡਿਆਲੀ ਤਾਰ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈ ਰਿਹਾ ਸੀ।

(iv) ਇਹ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੰਬਰ 1 ਨੇ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਉਕਤ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਰਾਜ ਦੇ ਕੁਝ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ (ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੰਬਰ 2) ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਵਾੜ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਘੋਸ਼ਣਾ, ਸਥਾਈ ਹੁਕਮ ਅਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੁਕਮ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(v) ਮੁਦਈ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕਾਰਨ 07.10.1988 ਨੂੰ ਅਤੇ ਦੁਬਾਰਾ 11.10.1988 ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਜਦੋਂ ਰਾਜ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ/ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੇ ਵਾੜ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ.

(vi) ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 22.06.1990 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਇਕਪਾਸੜ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ। (vii). ਰਾਜ ਨੇ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ, 19082 ਦੀ ਧਾਰਾ 96 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨੀ
2 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ, "ਸੀ ਪੀ ਸੀ

ਪੰਜਵੇਂ ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ, ਭੋਪਾਲ ਦੁਆਰਾ ਸਿਰਫ 8 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਦੇਰੀ.

(viii). ਰਾਜ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਸਿਵਲ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜੋ ਕਿ ਸਿਵਲ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਨੰ. 2002 ਦੇ 300. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ 13.08.2003 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਇਸ ਸੋਧ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ 11.05.1991 ਦੇ ਅਪੀਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੀਮਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਨੇ ਦੇਰੀ ਦੀ ਮੁਆਫੀ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 8 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਵੀ ਮੁਆਫ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਮੈਰਿਟ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਅਪੀਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ।

(ix). ਉਕਤ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਿਤੀ 09.01.2004 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਰਾਜ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਲਈ ਵਾਜਬ ਸਮਾਂ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਮੈਰਿਟ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਲਈ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਕਤ ਮੁਕੱਦਮਾ ਹਾਲੇ ਵੀ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੈਂਡਿੰਗ ਹੈ।
(x) ਇਹ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਰਾਜ ਨੇ ਅਪੀਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਰਿਮਾਂਡ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਪਣਾ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਹੈ।

(xi) ਇਸ ਦੌਰਾਨ, ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਭੋਪਾਲ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਨੂੰ ਬੱਸ ਅੱਡਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਬੀਐਮਸੀ ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਦਰਮਿਆਨ ਮਿਤੀ 30.07.1991 ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਮਝੌਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਖਾਲੀ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ, ਬੀਐਮਸੀ ਨੂੰ ਬੱਸ ਅੱਡਾ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਬਦਲੇ, ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਵੱਖਰੇ ਪਲਾਟ ਅਲਾਟ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ।

(xii). ਇਹ ਵੀ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਬੀ. ਐੱਮ. ਸੀ. ਦੁਆਰਾ ਮੁਦਈ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਅਲਾਟਮੈਂਟਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਪਰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(xiii) ਰਿਮਾਂਡ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਬੀਐਮਸੀ ਨੂੰ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਮਿਤੀ 13.03.2004 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੰਬਰ. 3 ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।
(xiv). ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਆਰਡਰ VII ਰੂਲ 11 ਸੀਪੀਸੀ ਅਤੇ ਆਰਡਰ VI ਰੂਲ 17 ਸੀਪੀਸੀ ਤਹਿਤ 17.08.2004 ਨੂੰ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ।

(xv). ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਬੀਐਮਸੀ ਨੇ ਸੀਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 89 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ 30.07.1991 ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਦਈ
3. ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ, "ਬੀਐਮਸੀ"

ਨੂੰ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਕੀਮਤ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ 30,00,000 /- ਰੁਪਏ (ਸਿਰਫ ਤੀਹ ਲੱਖ ਰੁਪਏ) ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਜੇਕਰ ਪੂਰੀ ਰਕਮ ਜਮ੍ਹਾਂ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਬੀ. ਐੱਮ. ਸੀ. ਆਪਣੀਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਨੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਸੈਕਸ਼ਨ 89 ਸੀ. ਪੀ. ਸੀ. ਅਧੀਨ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਵਿਚੋਲੇ/ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਕੋਲ ਭੇਜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਅਰਜ਼ੀ ਮਿਤੀ 27.08.2004 ਹੈ
. (xvi). ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮਿਤੀ 17.09.2004 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਸ੍ਰੀ ਹੇਮੰਤ ਕੁਮਾਰ ਕੋਲ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ। ਉਕਤ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ/ਵਿਚੋਲੇ ਨੇ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਤੋਂ ਵੀ ਘੱਟ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਵਾਰਡ/ਰਿਪੋਰਟ ਮਿਤੀ 14.10.2004 ਦਿੱਤੀ। ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ, ਉਕਤ ਫੈਸਲਾ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਸੀ ਕਿ ਮੁਦਈ ਬੀਐਮਸੀ ਨੂੰ 30,00, 000 /- ਰੁਪਏ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਲੀਜ਼ ਕਿਰਾਇਆ ਜੋ ਕਿ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ ਬੀਐਮਸੀ 30.07.1991 ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦੀ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰੇਗੀ।

(xvii). ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਰਾਜ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਨੇ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੇ ਮਿਤੀ 14.10.2004 ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਮਿਤੀ 09.11.2004 ਨੂੰ ਇਤਰਾਜ਼ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਆਧਾਰਾਂ' ਤੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ। ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਅਜੇ ਵੀ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਕੋਲ ਹੈ ਅਤੇ ਬੀ. ਐੱਮ. ਸੀ. ਕੋਲ ਰਾਜ ਦੀ ਲਿਖਤੀ ਸਹਿਮਤੀ ਜਾਂ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਅਜਿਹੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰੋਬਾਰ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।
(xviii). ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਰਾਜ ਦੀ ਮਿਤੀ 09.11.2004 ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਮੰਗਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮਿਤੀ 22.12.2004 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ, ਮੁਦਈ ਨੇ ਇੱਕ ਸਿਵਲ ਸੋਧ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

3. ਅਸੀਂ ਧਿਰਾਂ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਸਲਾਹਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ ਹੈ।
4. ਇਹ ਇੱਕ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਸਥਿਤੀ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਅਜੇ ਵੀ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਲੰਬਿਤ ਹੈ। ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਅੱਜ ਤੱਕ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਐਲਾਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਐਕਸ-ਪਾਰਟੀ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨੂੰ ਇਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਮੁਦਈ ਲਈ 30.07.1991 ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ. ਉਸ ਸਮਝੌਤੇ ਦਾ ਅਧਾਰ ਮੁਦਈ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਘੋਸ਼ਣਾ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਦਾ ਇੱਕਪਾਸੜ ਫ਼ਰਮਾਨ ਸੀ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਇਕਪਾਸੜ ਫ਼ਰਮਾਨ ਖੁਦ ਹੀ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਦੇ ਪੜ੍ਹਾਅ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਵਧਣਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਮਿਤੀ

30.07.1991 ਆਪਣੀ ਸਾਰੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਗੁਆ ਦੇਵੇਗਾ ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਕੋਈ ਝਲਕ ਸੀ. ਬੀਐਮਸੀ ਦੁਆਰਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 89 ਸੀਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਰਜ਼ੀ ਵੀ 30.07.1991 ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਖਣ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਬੀ. ਐੱਮ. ਸੀ. ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਦਰਮਿਆਨ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਜਾਪਦੀ ਹੈ। ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਮਿਤੀ 30.07.1991 ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸ਼ਰਤ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਸਮਝੌਤੇ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦਾ ਅਧਾਰ ਇਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਸਮਝੌਤਾ ਖੁਦ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ

5. ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਰਾਜ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਸੀ। ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਰਾਜ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਬੀਐਮਸੀ ਨੂੰ ਬੱਸ ਸਟੈਂਡ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਅਲਾਟ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਬੀਐਮਸੀ ਇਸ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ 30.07.1991 ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਕਰਕੇ ਮੁਦਈ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਜਾਂ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਬੀ. ਐੱਮ. ਸੀ. ਰਾਜ ਦੇ ਅਲਾਟੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਉਕਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਉਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਸ ਲਈ ਇਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਨੂੰ ਮੁਦਈ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਲਈ ਢੁਕਵੇਂ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਸਨ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਅਤੇ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੀ।

6. ਮਿਤੀ 30.07.1991 ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਇੱਕ ਨਿਰੀਖਣ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ ਤੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ 22.06.1990 ਦੇ ਐਕਸ-ਪਾਰਟੀ ਫ਼ਰਮਾਨ ਅਤੇ 11.05.1991 ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਦੋਵੇਂ ਆਦੇਸ਼ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਖੁਦ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣਾ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਦੇ ਪੜ੍ਹਾਅ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਵਧਣਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਖੁਦ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ, ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਅੰਤਰ ਪੱਖ ਵੀ। ਇਕਪਾਸੜ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਦਈ ਵਿੱਚ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਅਧਿਕਾਰ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਬੀ. ਐੱਮ. ਸੀ. ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਕਤ ਸਮਝੌਤੇ 'ਤੇ ਹੋਰ ਕੋਈ ਨਿਰਭਰਤਾ ਨਾ ਰੱਖੀ ਜਾਵੇ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੁਰਸਕਾਰ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਕੇ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਨ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਇਆ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਬੰਧਤ ਪਹਿਲੂਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਬਿਆਨ' ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਰਾਜ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਦਿਲਚਸਪੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨੇ ਬੀਐਮਸੀ ਨੂੰ ਬੱਸ ਸਟੈਂਡ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਨੂੰ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੰਬਰ. 2 ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਲੜੀ ਤੋਂ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸਾਰੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਅਜੇ ਵੀ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਲੰਬਿਤ ਹਨ ਜੇ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਨਿਬੇੜਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

7. ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਪੀਲ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

8. ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਵਧੇਗੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਣ ਵਾਲੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਮੈਰਿਟ ਦੇ ਅਧਾਰ' ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਲਵੇਗੀ।

9. ਖਰਚਿਆਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਆਰਡਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

10. ਲੰਬਿਤ ਅਰਜ਼ੀਆਂ, ਜੇ ਕੋਈ ਹਨ, ਦਾ ਵੀ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਹੈੱਡਨੋਟਃ ਨਿਧੀ ਜੈਨ

ਕੇਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾਃ ਅਪੀਲ ਮਨਜ਼ੂਰ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Advocate Shifa Kler